

NLDelta Biesbosch-Haringvliet

1. Gegevens gebied/indiener

1.2. Naam indiener of indienende organisatie

Parkschap Nationaal Park De Biesbosch

3. Mede-indieners

3.1. Zijn er anderen dan contactpersoon die deze aanvraag mede indienen?

Ja

3.1.1. Vul hier de organisaties en contactpersonen in.

Droomfondsproject Natuurherstel Haringvliet

Staatsbosbeheer

4. Kerngegevens inzending

4.1. Criterium 1: De inzending heeft betrekking op een samenhangend gebied waarbinnen natuurgebieden van (inter)nationale waarde zijn gelegen. Beschrijf welke activiteiten u onderneemt om te voldoen aan dit criterium.

NLDelta - van Haringvlietdam tot Slot Loevestein - vertelt een groots Nederlands verhaal. Water uit heel West-Europa ontmoet hier de zee - waar we het knap managen voor de veiligheid van miljoenen inwoners - en vormt een druk, internationaal kruispunt voor bijzondere trekvogels en -vissen. Rijn en Maas vormen onze blauwe draad. Het water verbindt ons in een rijk, dynamisch ecosysteem met mooie overgangen tussen zoet-zout en getijden en een enorme biodiversiteit en biomassaaliteit. Dit is ONZE natuur.

Kwaliteit is er in grote porties. NLDelta omvat veel Natura2000 gebieden, waaronder Nationaal Park De Biesbosch, Tiengemetten, de Korendijkse Slikken, Kwade Hoek, het Oudeland van Strijen, Voornes Duin, de Hellegatsplaten en de Dintelse Gorzen. Dit wonderland onder de zeespiegel is gevuld met spannende overgangen: van zoet naar zout, van nat naar droog, van stad (en land) naar water, van cultuurlandschap naar natuur. Dit is het leefgebied van zeehond, steur, zeearend, visarend en bever. Meer dan 600 jaar geschiedenis en Nederlands watermanagement is zichtbaar in een snoer van cultuurhistorische parels, van de Molens van Kinderdijk tot Slot Loevestein, de Zuiderwaterlinie en Dordrecht.

Als één NLDelta kunnen we de unieke deltanatuur - en haar beleving - veilig stellen en vergroten. Ambities op hoofdlijnen:

- Herstel en ontwikkeling van de zoet-brak-zout overgangen (Haringvlietssluis op een kier in 2018), waardoor een nieuwe onderwaterhabitat wordt gecreëerd voor verdwenen schelpdieren en trekvissoorten zoals Platte oester, zalm en Atlantische steur.
- Herstel van getijdenatuur; de Korendijkse slikken graven we bijvoorbeeld af tot het niveau waarop eb en vloed weer vrij spel hebben (droogvallen, overstromen).
- Herstel van krekensystemen.
- Robuust(er) en beleefbaarder maken van bestaande natuur en nieuwe natuurgebieden en -belevingen ontwikkelen, zoals de Noordrand van Goeree en de Noordwaard.
- Samenwerking met andere gebieden in de Zuidwestelijke Delta, als opmaat naar de vorming van één groot Nationaal Park.

4.2. Criterium 2: De inzending gaat in op (de ontwikkeling van) de unieke (potentiële) belevingsmogelijkheden, die passen bij de draagkracht van het gebied. Beschrijf welke activiteiten u onderneemt om te voldoen aan dit criterium.

NLDelta is uitstekend ontsloten voor alle vormen van mobiliteit, vanuit Amsterdam/Schiphol, Rotterdam, Vlaanderen, Duitsland. Er zijn entrees van wereldklasse - zoals het eiland Tiengemetten en het prijswinnende Biesbosch MuseumEiland. Waterbussen en -taxi's zorgen voor snelle verbindingen tussen Rotterdam, Kinderdijk, Dordrecht,

Biesbosch, Gorinchem, Willemstad en Haringvliet(dam). Tientallen kilometers fiets-, wandel- en vaarroutes, verbonden door voet- en fietspontjes, maken de ruige, weidse deltanatuur overal toegankelijk. Natuur, landschap en water hebben zich royaal bewezen als groene motor voor (water)recreatie, gastvrijheid, educatie. Nu al trekken we jaarlijks honderdduizenden bezoekers uit binnen- en buitenland.

Door samen te werken als één Nationaal Park van Wereldklasse brengen we samenhang aan en ontstaan extra mogelijkheden voor natuur(beleving), cultuur en recreatie. We hebben de ruimte; de draagkracht, veerkracht en opnamecapaciteit van het gebied zijn groot. Door gezamenlijke meerdaagse arrangementen te maken, parels beter te verbinden en routes te koppelen, verhogen we de NLDelta-beleving en spreiden we de groeiende bezoekersstroom. Het toevoegen van entrees en transferia - zoals het geplande, nieuwe entreegebied van Kinderdijk (2018) en het Vogelobservatorium van Droomfondsproject Haringvliet (2018) - voorkomt 'filevorming'; bij onze iconen en vergroot de toegankelijkheid van het gebied. Het succes van Tiengemeten en het Biesbosch MuseumEiland laat zien dat enorme bezoekersaantallen heel goed samengaan met behoud en beheer van mooie natuur.

Deze grootse Nederlandse delta - en kraan van Europa - verdient erkenning als icoon bij een groot, (inter)nationaal publiek. Nergens anders ligt een kans om het wonder van de deltanatuur, het leven 'onder de zeespiegel' - met een zo rijke geschiedenis op het gebied van Nederlands watermanagement - in al zijn facetten te zien, ervaren, beleven. Dit is ONZE natuur, het DNA van Nederland. Dit is het moment om het totale verhaal - als één Nationaal Park van Wereldklasse - op de wereldkaart te zetten. Daar waar het hoort.

4.3. Criterium 3: Voor de inzending is draagvlak van, en de samenwerking tussen partijen geborgd, en er is zicht op haalbaarheid en uitvoering. Beschrijf welke activiteiten u onderneemt om te voldoen aan dit criterium.

Onze samenwerking is op allerlei gebieden autonoom gegroeid. De vorming van één Nationaal Park is dé kans om een sprong voorwaarts te maken. Initiatiefnemers zijn Parkschap Nationaal Park De Biesbosch, Staatsbosbeheer en Droomfondsproject Haringvliet. De zes belangrijkste netwerken in de regio doen mee: Waterdriehoek, Landschapstafel Haringvliet, Waterpoort, Vestingdriehoek, Nationaal Park De Biesbosch en Biesbosch Streeknetwerk - met elk hun eigen achterban. Met overheden, ngo's en marktpartijen wordt vanuit allerlei gremia allang samengewerkt op overkoepelende thema's als veiligheid (Rijkswaterstaat), drinkwater (Evides), gezondheidszorg (Zorgboerderij Tiengemeten), onderwijs en wetenschap (Delta Talent, Wageningen, IVN). Als NLDelta zijn we een nog betere gesprekspartner in dergelijke strategische allianties. De trots op ONZE natuur zien we terug bij omwonenden en ondernemers in de regio (bijvoorbeeld groeiende aantallen vrijwilligers en gastheren).

Er zijn voldoende middelen:

- De krachtenbundeling zorgt voor schaalvoordelen: binnen lopende projecten en exploitaties ontstaat ruimte voor het toevoegen van meer natuur(beleving).

- Het huidige investeringsprogramma omvat op de grotere projecten meer dan € 70 miljoen; het fungeert als vliegwiel voor meer ontwikkelingen en investeringen in het gebied.
- De initiatiefnemers garanderen (mede met de bijdrage van EZ) een stevig programma voor 2016-2018 en borgen daarmee de goede start en continuïteit van NLDelta.
- De ontwikkelstrategie is gebaseerd op het benutten van bewezen en nieuwe modellen van mede-eigenaarschap als basis voor cofinanciering.
- De initiatiefnemers sturen aan op de oprichting van fondsen op overkoepelende thema's, met grote partners.

NLDelta is de logische optelsom van sterke, door water verbonden merken en netwerken. De samenwerking wordt uitgebouwd op basis van inhoudelijke samenhang. Parkschap Nationaal Park De Biesbosch, Staatsbosbeheer en Droomfondsproject Haringvliet zijn sterke partijen. Ook de aangesloten regionetwerken hebben zich ruimschoots bewezen als gebiedsontwikkelaars. Per project halen we de beste projectmanagers uit eigen netwerken, niet op basis van 'wie ervan is', maar 'wie dit het beste kan'.

4.4. Criterium 4: De inzending draagt bij aan de regionale sociaaleconomische ontwikkeling. Beschrijf welke activiteiten u onderneemt om te voldoen aan dit criterium.

Een positieve sociaaleconomische impuls is gevolg én vertrekpunt van NLDelta. In dit grote gebied liggen uitstekende kansen voor een evenwichtiger spreiding van de groeiende bezoekersaantallen in Nederland; een sociaaleconomische impuls is hier welkom. Een sterk NLDelta leidt tot meer arbeidsplaatsen in toerisme en recreatie (in de Biesbosch nu al 3.000). Ook het sociale netwerk wordt versterkt (nu al ruim 1.000 vrijwilligers in het gebied). Door (cross-sectorale) cocreatie en samenwerking ontstaan meer succesvolle initiatieven, zoals BrabantNacht, RiverArt en de Ridderdagen op Loevestein.

Actieve betrokkenheid van stakeholders wordt geborgd door het samenbrengen van overheden, bewoners, ondernemers, belangengroepen, eigenaars, beheerders - en dus ook middelen - in concrete projecten en thema's.

De initiatiefnemers tekenen voor een stevig Programma 2016-2018:

1. Herstel van zoet-brak-zout overgangen en meer beleving van dit unieke ecosysteem.
2. Ontwikkeling van gezamenlijke (meerdaagse) arrangementen met meer overnachtingen (uitbreiding van het bestaande Gastheernetwerk).
3. Meer bijzondere verbindingen over water: waterbussen en pontjes, verkenning van mogelijkheden voor een nieuwe terminal voor rivier-cruises uit heel Europa.
4. Meer entrees van Wereldklasse en transferia i.s.m. met (openbaar) vervoerorganisaties.
5. Vergroten van de vindbaarheid / zichtbaarheid van NLDelta
6. Organiseren van een 'active community' (bewoners, gebruikers) en een jaarlijks NLDelta event.
7. Meer ruimte voor innovatieve, duurzame ondernemers / initiatieven (bijvoorbeeld elektrisch varen).

8. Organiseren van gebruikruimteverdeling (zonering, medegebruik en cofinanciering) met onder meer sportvisserij en watersport.
9. Veiligstellen van duurzame financiering door opschalen van bestaande initiatieven (zoals De Biesbosch Verdient Het, Beleef- en Geeffonds) en ontwikkelen van nieuwe instrumenten/modellen.
10. Aansturen op de initiatie van ontwikkelfondsen op gebiedsoverkoepelende thema's (zoals de pilot in de Biesbosch in samenwerking met de Commissie Van Vollenhoven).

Dit Programma fungeert (samen met het huidige investeringsprogramma van > € 70 miljoen) als aanjager voor meer lange-termijn investeringen, voortkomend uit sterke, inhoudelijke samenwerkingsverbanden.

4.5. Criterium 5: De inzending voorziet in een adequate governance. Beschrijf welke activiteiten u onderneemt om te voldoen aan dit criterium.

We richten voor NLDelta geen nieuwe (project)organisatie in, maar brengen goed functionerende netwerken samen. Een bewezen concept wordt uitgebouwd en naar een logisch, volgend niveau gebracht:

- De drie initiatiefnemers van NLDelta garanderen de uitvoering van het Programma 2016-2018 (waarin ook de continuïteit van NLDelta wordt geborgd); zij zorgen voor een sterke voorzitter als boegbeeld.
- De zes grote regionetwerken vormen samen met Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten Regietafel en Programmateam van NLDelta.
- Regietafel en programmateam NLDelta zorgen voor de uitbreiding van allianties en samenwerkingen met (grote) partners op overkoepelende thema's en de samenwerking met andere (top)gebieden.
- Participatie en samenwerking vindt plaats op concrete thema's en projecten, voortkomend uit de bestaande netwerken of aan de Regietafel, op basis van mede-eigenaarschap en cofinanciering.
- Management van projecten halen we uit de bestaande netwerken - niet op basis van beschikbaarheid, maar op basis van competentie.
- We bouwen samen aan de zichtbaarheid, vindbaarheid, bereikbaarheid, bekendheid en beleving van NLDelta als internationaal merk/icoon.

NLDelta gaat uit van:

- Gedeelde verantwoordelijkheid en mede-eigenaarschap: kwaliteiten en assets waar we gezamenlijk profijt van hebben, koesteren en ontwikkelen we ook gezamenlijk. Kansen die we zien, laten we niet liggen. Overheden en terreinbeheerders werken, financieren en beslissen samen met marktpartijen en belangengroepen in concrete thema's en projecten.
- De Rijksoverheid schept de voorwaarden: overheden erkennen NLDelta als nationaal icoon (ONZE natuur) en blijven daarin (financieel en met wetgeving) investeren.

De decentrale organisatie van NLDelta (in projecten en thema's) zorgt voor projectmatige investeringsprogramma's, financieringsconstructies, verlies- en winstrekeningen met

(steeds) eigen opbrengsten voor de natuur. Water, natuur en natuurbeleving als 'blauwe draad en groene motor' voor sociaaleconomische en culturele ontwikkeling: mens en natuur hand in hand. Kosten en opbrengsten vinden via duidelijke afspraken over mede-eigenaarschap en belangen hun weg naar de betrokken stakeholders.

4.6. Criterium 6: De inzending levert een substantiële bijdrage aan de te ontwikkelen merkstrategie voor de Nederlandse Nationale Parken. Beschrijf welke activiteiten u onderneemt om te voldoen aan dit criterium.

Als Nationaal Park van Wereldklasse kunnen we het grootse verhaal van NLDelta beter zichtbaar maken en vertellen. De koppeling van de marketing- en communicatieteam van Droomfonds Haringvliet, Biesbosch en Staatsbosbeheer is een krachtig begin. Het verbinden van bestaande websites en sociale media biedt een enorm en bovendien snel aan te boren potentieel aan 'vertelkracht'.

Daarnaast focussen we op het zichtbaar maken van NLDelta: bij de bestaande en toekomstige entrees en parels, bij verbindingen (pontjes, waterbus) en knooppunten in het gebied. Vindbaarheid van de entrees van NLDelta wordt bewerkstelligd via ANWB-borden, VVV's en digitale portals voor natuurbeleving, toerisme en recreatie. In samenwerking met stakeholders, marktpartijen en collega Nationale Parken van Wereldklasse verkennen we nieuwe (belevings)instrumenten en -technieken zoals apps, games en virtual reality.

Betrokkenheid en cofinanciering zoeken we ook in de branding. De zes samenwerkingsverbanden zorgen voor ondersteuning van het merk in eigen achterban. Dit is onze, dus ook JOUW delta: participatie en mede-eigenaarschap onder bewoners, ondernemers en bezoekers stimuleren we door initiatieven en ideeën actief uit 'de markt' te halen met sociale media en community building. Een jaarlijks NLDelta event vergroot het draagvlak voor - en de beleving van - onze delta.

Het transitieteam Merk en Beleving is bezig met de ontwikkeling van een nieuw Nationaal Parken merk: we sluiten graag aan. Best practices delen we graag met andere parken en gebieden.

De Nationale Parken van Wereldklasse (De Grote Vier) trekken samen op in marketing/branding van Nederlandse (bestemmings)natuur in het buitenland. Met stevige ambassadeurs representeren we onze Wereldklasse-parken en nemen we deel aan belangrijke internationale bijeenkomsten. Nationale Parken van Wereldklasse verwijzen naar elkaar in (digitale en fysieke) entrees/portals: zo dragen we samen bij aan de spreiding van bezoekers over grote gebieden in Nederland en het uitdragen van 's lands iconen op het gebied van natuur en landschap.

4.7. Beschrijf welke kosten met de hierboven genoemde activiteiten samenhangen en specificeer die.

Het door het Ministerie van EZ ter beschikking te stellen bedrag vormt een welkome bijdrage in de kosten voor het opstarten van Regietafel en Programmateam van NLDelta en de invulling van het Programma 2016-2018. De publiekscampagne wordt, zoals gevraagd,

door de eigen netwerken en initiatiefnemers gefinancierd en staat al in de startblokken.

Lopende projecten worden uit bestaande fondsen en exploitaties gefinancierd. Het betreft fondsen en exploitaties van de 3 initiatiefnemers en vanuit de Waterpoort, Biesbosch Streeknetwerk en Streekfondsen, Waterdriehoek, Landschapstafel Haringvliet en Vestingdriehoek:

- Droomfondsen en Landschapstafel Haringvliet € 30 mln
- Entreegebied Kinderdijk € 10 mln
- Waterbus / vervoer over water € 7 mln
- Biesbosch MuseumEiland € 6 mln
- Waterdriehoek € 5 mln
- Fort Sabina Waterpoort € 4 mln
- Overige netwerken en samenwerkingen: > € 5 mln

Door samenwerking verwachten we al op korte termijn schaal- en efficiencyvoordelen te realiseren waardoor extra middelen vrijkomen voor beheer, behoud, versterking en ontwikkeling van natuur, natuurbeleving en cultuur. Ook de pilot van de Commissie Van Vollenhoven en de uitwerking van programma's zoals 'De Biesbosch verdient het' kunnen op termijn zorgen voor een structurele financiering van het plan.

Het Programma 2016-2018 fungeert (in combinatie met het huidige investeringsprogramma van > € 70 miljoen) als aanjager voor meer lange-termijn investeringen, die voortkomen uit sterke, inhoudelijke samenwerkingsverbanden die door Regietafel en Programmateam, vanuit de netwerken of vanuit 'de markt' worden geïnitieerd. Een vliegwieleffect ontstaat: investeringen in natuur en voorzieningen leiden tot meer kwaliteit en beleving, meer bezoek en meer bestedingen. Bestedingen leiden tot werkgelegenheid en rendement. Rendement komt op basis van gemaakte afspraken over mede-eigenaarschap ten goede aan natuur(beleving), enzovoort.

De titel Nationaal Park van Wereldklasse zal een flinke boost geven in de binding van bewoners, bedrijven en bezoekers. De governance zal stevig worden georganiseerd via de Regietafel.

5. Samenvatting

Geef een samenvatting van uw inzending.

In NLDelta Biesbosch-Haringvliet vormen mens, natuur en economie al meer 600 jaar een hechte drie-eenheid. Alles draait om leven met het water. We werken continu aan kwaliteit en samenhang, zichtbaar in omvangrijke, recent gerealiseerde natuur- en waterprojecten zoals Noordwaard en het Droomfondsproject Haringvliet (in de maak). Het prijswinnende Biesbosch MuseumEiland, de metamorfose van Tiengemeten, de renovatie van de forten en stellingen van de Zuiderwaterlinie, de oudste steden van Holland (Dordrecht, Geertruidenberg) en Werelderfgoed-parel Kinderdijk met het geplande nieuwe bezoekerscentrum zijn prachtige staaltjes van beleving op Wereldklassenniveau. Er wordt hard gewerkt aan een nog betere bereikbaarheid van het gebied, onder meer via het succesvolle waterbusnetwerk.

Het op een kier gaan van de Haringvlietsluizen (2018) geeft een enorme impuls aan de deltanatuur en de beleving daarvan, van Haringvlietsluizen tot Loevestein. Naast wisselende waterstanden door de afvoer van water uit heel West-Europa (soms veel, soms weinig) krijgen we nu ook de spannende overgang van zoet naar brak naar zout water terug - en daarmee een unieke kans om de beleving hiervan te herstellen. Grote trekvissen zoals de Atlantische steur en de zalm kunnen via onze delta weer op zoek naar paaigronden stroomopwaarts. Bijzondere schaal- en scheldieren keren terug. Het actief in ere herstellen van slikken en schorren brengt een nog grotere variëteit aan dieren, (trek)vogels en planten met zich mee - en nog meer verschillende belevingen voor bezoekers.

Dit is dé kans en het moment om één Nationaal Park van Wereldklasse te vormen: NLDelta Biesbosch-Haringvliet. Droomfondsproject Haringvliet, Parkschap Nationaal Park De Biesbosch en Staatsbosbeheer hebben daarvoor de handen ineengeslagen met belangrijke partijen in het hele gebied: Waterdriehoek, Landschapstafel Haringvliet, Waterpoort, Vestingdriehoek, Nationaal Park De Biesbosch en Biesbosch Streeknetwerk. Als één gebied, verbonden door hetzelfde, unieke ecosysteem (onze blauwe draad), kunnen we meer doen voor het behoud en de ontwikkeling van sterke, veerkrachtige natuur en de beleving daarvan. Als één gebied kunnen we meer betekenen voor de miljoenen bewoners van ons gebied, voor duizenden grote en kleine ondernemers die hier actief zijn en - niet te vergeten - voor de groeiende stroom bezoekers uit binnen- en buitenland die onze delta willen beleven. Samen pakken we de kansen die we als individuele deelgebieden missen en samen zijn we een interessantere partner voor samenwerking met andere grote partijen in overheidsland en bedrijfsleven. Samen kunnen we het grootse verhaal van 's lands grootste rivierdelta beter over het (internationale) voetlicht brengen - beter dan als afzonderlijke parken en iconen. Samen kunnen we de natuur versterken en verder ontwikkelen als groene motor voor nieuwe economie en welvaart, en kunnen we op wereldniveau onze bijdrage leveren aan het trekken van meer bezoekers naar - en het spreiden ervan over - belangrijke, Nederlandse iconen.

Dit gebied gaat over spannende overgangen en verbindingen. De getijdedynamiek, de overgangen van stad en land naar water, van cultuur- naar natuurgebieden, van vroeger naar nu, van droog naar nat: het is hier allemaal op korte afstand van elkaar te beleven. Door routes te verknopen en samen (meerdaags) verblijf te stimuleren met nieuwe arrangementen in samenwerking met stakeholders uit de regio, kunnen we bezoekersaantallen verhogen en tegelijkertijd (meer) spreiden. Door betere afstemming en samenwerking ontstaat meteen extra ruimte in een investeringsprogramma dat nu al meer dan € 70 miljoen omvat. Korte-termijn resultaten zorgen voor een nieuw vliegwieleffect op langere termijn: nieuwe partners, nieuwe mogelijkheden, nieuwe kansen. Het op gang brengen van dat vliegwieleffect wordt met een stevig korte termijnprogramma gegarandeerd door de initiatiefnemers.

Ook de natuur heeft baat bij grootser denken. Nationaal Park NLDelta Biesbosch-Haringvliet is de opmaat naar de vorming van één Nationaal Park van Wereldklasse voor de hele Zuid-Westelijke-Delta. NLDelta vormt een belangrijke schakel met andere gebieden als de grote rivieren en de Nederlandse kuststreek met haar prachtige duinen. Binnen de Community of Practice leren en delen we graag, met deze en andere gebieden.

Door de verantwoordelijkheid en het eigenaarschap te delen met overheden en marktpartijen kunnen we - omgekeerd - ook de natuur weer versterken en verder ontwikkelen. Een prachtig, gezamenlijk groeimodel. Natuur en mens gaan hand in hand, trekken samen op. Grote, bewezen merken en iconen zoals het Biesbosch MuseumEiland en Tiengemeten laten zien dat behoud en beheer van robuuste natuur heel goed samengaan met enorme bezoekersstromen. De dynamiek, de overgangen, de enorme biodiversiteit en biomassaliteit in dit gebied: het is onze ambitie om deze variëteit nog sterker te maken voor mens en natuur. Niet door er een hek omheen te zetten, maar door ruimte te bieden aan ontwikkelingen en initiatieven die passen bij dit gebied, ONZE natuur, ONZE delta.

6. Overige

6.1. Bent u bereid opgedane kennis en ervaring te delen en beschikbaar te stellen aan alle Nationale Parken en andere inzenders en deel te nemen aan een de te ontwikkelen Community of Practice ?

Ja

Licht eventueel toe.

Natuurlijk. Het delen van kennis en ervaring - en resultaatgericht samenwerken - is verankerd in het DNA van NLDelta. In de huidige zes samenwerkingsverbanden delen vele partijen nu al hun kennis en ervaring om tot meer te komen dan zij afzonderlijk zouden kunnen bewerkstelligen. We brengen dit nu naar NLDelta niveau.

Door sterke netwerken (uit) te bouwen hebben we de afgelopen jaren grote stappen gemaakt op het gebied van mede-eigenaarschap en cofinanciering, verduurzaming van recreatiemogelijkheden en het ontwikkelen van natuur en natuurbeleving als motor voor sociaaleconomische groei. De Community of Practice zien we als een belangrijke bron van inspiratie voor onszelf en voor andere parken en gebieden. Gezamenlijk onderzoek en verdieping op thema's kan leiden tot betere, snellere oplossingen en het signaleren van nieuwe kansen. Onze ervaring met de succesvolle doorontwikkeling van het merk Nationaal Park de Biesbosch delen wij graag ten behoeve van de ontwikkeling van een krachtig merk Nationaal Park van Wereldklasse en van NLDelta. Ook onze ervaring op het gebied van ontwikkeling en implementatie van verdienmodellen kan veel opleveren voor andere gebieden. Wij zijn graag bereid hierin het voortouw te nemen.

6.2. Is over deze inzending contact geweest met betrokken provincie(s)?

Ja

Beschrijf het resultaat

Beide provincies zien de kandidatuur van Nationaal Park NLDelta Biesbosch-Haringvliet als een uitgelezen kans voor verbetering van de toeristisch-recreatieve beleving van de regio én versterking van de unieke deltanatuur.

Gedeputeerde Weber (Zuid-Holland) is enthousiast "Bezoekers zijn de beste ambassadeurs voor behoud van natuur. De titel Nationaal Park van Wereldklasse zorgt voor bredere bekendheid en meer bezoekers".

Gedeputeerden Pauli en Van den Hout (Noord-Brabant): "De natuur en cultuur in dit gebied presenteren Nederland Waterland in al zijn facetten: de waternatuur, de waterrecreatie, maar, via de dijken, de waterlinies en de nieuwe Noordwaard, ook de strijd met het water. Het heeft dan ook alles in zich om één van de Nationale Parken van Wereldklasse te worden. De ambitie om natuur, cultuur en recreatie in samenhang te ontwikkelen én het gebied internationaal 'op de kaart' te zetten leidt bovendien tot een aantrekkelijk woon- en vestigingsklimaat en een sociaal-economische impuls.

Beide provincies prijzen het eigen initiatief en de trekkracht vanuit de gebiedspartners voor deze titel. "Dat past ook helemaal bij de nieuwe manier waarop we tegen gebiedsontwikkeling en de rol van natuur, erfgoed, water en (vrijtijds-)economie in de maatschappij aankijken. Daarom steunen we deze kandidatuur van harte" aldus de drie gedeputeerden.

Bijlagen

Upload eventuele bijlage(n) (maximaal 10)

-

7.1. Indien van toepassing: geef aan welke bijlage(n) u meestuurt en waar dat bij hoort (afbeeldingen, kaarten)

NLDelta is geen 'nieuwe organisatie', maar een going concern: een conglomeraat van bestaande en bewezen netwerken dat opschaalt naar een logisch, hoger niveau. Door de initiatiefnemers en de aangesloten netwerken is in de afgelopen maanden een stevig ambitiesdocument neergelegd, dat voor de korte termijn is vertaald naar een (door de initiatiefnemers gegarandeerd) opstartprogramma.

De bijlage "Dit is ONZE natuur" is het digitale boekwerk, waarin NLDelta voor het eerst als één verhaal tot leven komt. Het omvat missie, strategie en ambities van NLDelta en geeft een overzicht van natuurgebieden, cultuurhistorische parels, lopende projecten, entrees, verbindingen en netwerken in het gebied. Het draagvlak voor NLDelta is weergegeven in de vorm van brieven en logo's van de aangesloten netwerken en andere belangengroepen en interviews met stakeholders.

Het boek is bedoeld als aanvulling, onderbouwing en visualisatie van de onder artikel 8 genoemde criteria en maakt zichtbaar, waarom NLDelta de titel Nationaal Park van Wereldklasse verdient. Het wordt niet alleen gebruikt om onze inzending bij de Vakjury kracht bij te zetten, maar ook om binnen de eigen netwerken 'het woord' te verspreiden, om fondsen, stakeholders en marktpartijen enthousiast te maken voor het verhaal van één Nationaal Park NLDelta Biesbosch-Haringvliet en de kansen die daarin besloten liggen, voor mens en natuur.

De bijlage wordt per Wetransfer verzonden en daarnaast geprint bezorgd (15/9/16)

Specifieke verwijzing vanuit de criteria hierboven:

Ad 4.1 en 4.2: Kaart met beleefbare natuur- en cultuurhistorische iconen: p. 44, toelichting p. 20-21, 43-55

Ad 4.2: Kaart met toegangswegen, entrees, pontverbindingen: p.15, toelichting p. 22-25

Ad 4.3: Kaart samenwerkende partijen: p. 39, toelichting draagvlak p. 77-85

Ad 4.4: Investeringskaart p. 39, toelichting p. 30-31, 69-73

Ad 4.5: Governance model p. 37, toelichting p. 28-29, 36

Ad 4.6: Toelichting p. 26-27, 89-91

Ad 4.7: Investeringskaart p. 39, toelichting p.38

7.2. Beschikt u over beeldmateriaal van uw gebied, wat eventueel gebruikt kan worden bij de publieksjurering?

Ja